

102 . Aiud | Comuna: Municipiul Aiud | Județ: Alba | Punct: NULL | Anul: 2020

Anul: 2020

Cod RAN: 1222.05

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca medievală mijlocie

Tipuri sit: amenajare/construcție

Autori: Daniela Istrate Marcu, Sebastian Dobrotă, Horațiu Groza, Paul Scrobotă

Instituții: Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București

Nr. autorizatie: 312

Data autorizatiei: 2020-06-04

Raportul de cercetare de la Aiud, jud. Alba. Punct: Biserica Reformată Aiud

Raport

Obiective: Lucrările arheologice efectuate în începând cu anul 2018 la biserica reformată din Cetatea Aiudului în cadrul proiectului „Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a Bisericii Reformate Aiud, str. Consiliul Europei nr. 1, Mun. Aiud, Jud. Alba” urmăresc investigarea substructurii bisericii actuale și a precedentelor ei și asigurarea asistenței de specialitate pentru lucrările utilitare. Pe parcursul campaniei din 2020 s-a continuat săpătura în S16, unitate de cercetare deschisă în 2019, a fost deschisă o nouă unitate de cercetare (S17) și au fost supravegheate lucrările întreprinse în vederea atingerii obiectivelor proiectului de reabilitare, respectiv coborârea nivelului de călcare în dreptul contrafortului Z8B-Z24E și a zidului Z23E și deschiderea de șanțuri pentru instalații în zona contrafortului Z23C-Z23D, a zidului Z23D și între turnul bisericii reformată și latura de vest a incintei cetății. În secțiunea S16, deschisă în 2019 în colțul de sud-est al navei bisericii actuale, s-a procedat la extindere și adâncire, cu trecerea prin sită a pământului, constatându-se că: - Zidul de sud al actualei colateralei sudice (Z24E) are fundația din piatră de carieră și de râu, prinse cu mortar, decroșată la -1,8 m, cotă la care s-a conturat, perpendicular pe ea, Cx28, o amenajare din bolovani prinși cu mortar, păstrată pe o lungime de 0,80 m pe direcția nord-sud. Elevația este din piatră de râu și carieră și cărămidă, prinsă cu mortar, iar nivelul inferior al tencuielii vechi se afla la -1,15 m. - Zidul de sud al corului bisericii vechi (Z38), clădit din pietre de râu și de carieră prinse cu mortar, a putut fi observat pe lungime de c. 2,0 m, cu talpa la -2,95 m, așezată pe un strat de pământ maroniu lutos. Elevația pornește de la -2,0 m și s-a mai păstrat până la -1,6 m, pe o lungime vizibilă de c. 0,5 m. Partea superioară păstrată se află aproximativ la nivelul bazei pietrei de mormânt corespunzătoare nivelului pavaului medieval. Suprapus de pilastrul P1S al bisericii actuale, este ținut în fundație cu Z39, o ruină orientată nord-sud atribuibilă zidului estic al colateralei vechii biserici sau unui contrafort al vechiului cor, ce s-a păstrat între -2,0 și -2,95 m pe o lungime de 1,75 m. Alcătuită din tot bolovani de râu și pietre de carieră prinse cu mortar, aceasta stă pe același strat de pământ maroniu lutos. - Cele nouă mormintele descoperite (M145-153) au conținut schelete întregi sau fragmentare a cinci copii, un tânăr și trei adulți. Având orientare vest-est, au fost depuse în poziția decubit dorsal. Două dintre ele au dispus de inventar funerar (fragmente textile). Secțiunea S17 (c. 5,2 x 2 m), orientată nord-sud, a fost deschisă între latura de nord a bisericii reformată și latura sudică a învecinatei biserici evanghelice: - Latura de nord a navei bisericii actuale a fost cercetată pe segmentele corespunzătoare zidului Z23E și a contrafortului Z23D-Z23E. Fundațiile din bolovani de râu și pietre de carieră legate cu mortar de var sunt ținute, iar talpa de fundare a putut fi observată numai în capătul contrafortului, la -3,0 m, prinsă într-un strat de lut maroniu compact. Pe segmentul Z23E, fundația se retrage în raport cu fața nordică a soclului, o retragere maximă de 0,2 m înregistrându-se la intersecția cu contrafortul Z23D-Z23E. Soclul lui Z23E, din blocuri fasonate legate cu var și cărămizi folosite pentru uniformizarea nivelului, înalt de 1,10 m, prezintă o decroșare neobișnuită, lată de 0,6 m, față de linia de mai sus a elevației, ce pornește cu blocuri de calcar, plombate cu bolovani de râu și

cărămidă. · Zidul sudic al bisericii evanghelice (Z42) are fundația din pietre de carieră și bolovani de râu legați cu mortar cu var ce se așează pe un strat de lut maroniu compact la -2,65 m. Elevația, ce pornește de la -0,95 m, este alcătuit din blocuri de calcar și lespezi de piatră și prezintă la bază o tencuială cu ciment. S-au putut totuși observa două blocuri profilate teșit ce sugerează un gol de ușă cu o deschidere de 3,0 m, în fața căruia au fost surprinse în săpătură blocuri de piatră fasonată așezate în formă de treaptă. · Z34 și Z40 sunt ruine cu o grosime medie de 0,5 m, din bolovani de râu, pietre de carieră de dimensiuni mari și cărămizi prinse cu nisip, surprinse între -0,5 și -1,2 m, ce descriu un „L” ce are o latură paralelă și una perpendiculară pe zidul sudic al bisericii evanghelice. Z40 suprapune treapta din blocuri fasonate din dreptul aparentului vechi gol de ușă din acest zid. · Z41 este o structură de zid bine încheată, alcătuită din bolovani de râu și pietre de carieră prinse cu mortar, surprinsă între -1,5 și -2,65 m. De formă dreptunghiulară (1,5 x 1,1 m), orientată nord-sud, are talpa așezată pe lut maroniu compact la -2,65 m, la aceeași cotă ca și latura de sud a bisericii evanghelice. Deși nu se află în relație directă cu nici o structură de zid, situația îngăduie interpretarea ei ca baza unui arc butant, teorie sprijinită și de golurile de ușă înzidite aflate în dreptul ei în partea inferioară și la nivelul tribunei bisericii reformate. · Mormintele descoperite (M154, M 158, M161-193), în care au fost identificați patru copii, șapte tineri și 19 de maturi, au putut fi stratigrafic distribuite în trei orizonturi, dar, simple sau dublu, nici unul nu a avut inventar, deși s-au observat ocazional urme de sicriu (lemn putrezit, cuie). În privința lucrărilor întreprinse în cadrul asistenței de specialitate oferită proiectului de reabilitare, cu ocazia supravegherii executării șanțului de introducere a rețelei de cabluri electrice subterane dintre turnul bisericii reformate și zidul vestic de incintă al cetății au fost identificate părțile superioare a două structuri zidite (Z43 și Z44), alcătuite din bolovani de râu și pietre de carieră prinse cu mortar. La coborârea nivelului în zona contrafortului Z8B-Z24E s-au evidențiat straturi de umplutură în care au fost descoperite două fragmente de pipe din lut iar la supravegherea lucrărilor de executare a șanțului de instalații din zona contrafortului Z23C/Z23D și a zidului Z23D s-a observat că fundația nordică a lui Z23D prezintă un aspect neîngrijit, cu denivelări, fluctuații ale decroșării, chiar retrageri față de fața nordică a soclului și au fost identificate cinci morminte (M155-157, M159-160), unul de copil, unul tânăr și trei de maturi, toate orientate vest-est, în poziție decubit dorsal, fără inventar. Aceeași poziție, orientare și lipsă de inventar s-a constatat și la cele șase morminte identificate la coborârea nivelului de călcare în dreptul zidului Z23E.

Informații suplimentare online

[Raportul 6746 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
